

Posudek oponenta bakalářské práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studenta/-tky: Zdena Slunečková

Název práce: Zodpovědnost jako hodnota u žáka gymnázia a střední školy

Vedoucí práce: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 55

Počet stránek příloh: 2

Počet titulů v seznamu literatury: cca 44

1	2	3	4
---	---	---	---

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

		3	
--	--	---	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

	2		
--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		3	
--	--	---	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

	2		
--	---	--	--

Využití výzkumných empirických metod

--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce, originalita)

--	--	--	--

Naplnění cílů práce

		3	
--	--	---	--

Vyváženost teoretické a praktické části

--	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	2		
--	---	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	2		
--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

		3	
--	--	---	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Co je hlavním cílem práce o hodnotách a jejich pojetí u mládeže? Jaký je vztah mezi psychologickou částí práce a problematikou hodnot? Proč si autorka z řady filosofů vybrala především ty, kteří jsou laděni existencionálně?

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: dobře

Datum, podpis: 20.1.2013 doc. PhDr. Jaroslav Kořa

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

K práci, která chtěla být celá koncipována jako teoretická úvaha, lze vznést některé připomínky. První okruh připomínek se týká dílčích formulací a překlepů. Autorka na některých místech formuluje věty, jejichž smysl je sporný nebo klade jako konstatování to, co by mělo být spíše předmětem diskusí. Uvedme některé vybrané příklady:

Subjektivita se stává naší vlastní pravdou, záleží pak na subjektivním vztahu jednotlivce (jako je lhotejnost nebo odpovědnost) k této pravdě. (s. 12)... Kierkegaardovo dílo „*Současnost*“, zaměřeno na pochopení lidské bytosti a jejího jednání, je stále poplatné naší době. (s. 12 – asi místo poplatné naší době by mělo být „stále aktuální“ či pod.)

Bytostně zanícený je výrazem, který nese určitou důstojnost, která se pojí s jedincem a jeho vnitřním bytím. (s. 12 - věta typu který... který...) Druhou neoddělitelnou součástí pro pochopení jedince je oblast spojená s motivačními, emočními a volnými procesy. (s. 16 má být zřejmě volnými) K dosažení tohoto cíle může někdy dojít na základě střetu dvou hodnot a jedinec si musí zvolit, které hodnotě dá přednost. (s. 16 do popisu psychických procesů nelze vkládat normativitu) Osobnost musíme sledovat v souvislostech s jejím vývojem. Aby dosáhla plné rozvinutosti, musí projít jednotlivými etapami biologického zrání a získáváním životních zkušeností. (s. 18 – normativista ad absurdum) Také nelze stanovit přesné etapy v duševním vývoji. Největšího duševního rozvoje dosahuje zdravý jedinec podle Langmeiera kolem patnácti let, kdy si sám stanoví cíle svého jednání. (s. 25 – věta obsahuje hrubou gramatickou chybu a navíc lze silně pochybovat o jejím dobrém smyslu). Je to hledání hodnot v nejširším smyslu vlastního života. (s. 25) Autorita má odpovědnost. (s. 26 – autorita nemůže mít odpovědnost ani neodpovědnost, protože je to abstraktum.) Výsledky těchto šetření ukazují, že mnou sledovaní žáci nedosahují ve věku 16 – 18 let na stupeň čtyři. (s. 26 – autorka nedělala výzkum, ale dělal je Kohlberg, že?) V současnosti vlivem migrace a globalizace se ve školách setkávají děti z odlišných kultur. Je vůbec možné, aby v takto dualitní společnosti mohl učitel... (s. 29 - místo dualitní má být asi pluralitní.) Hodnota odpovědnosti k přírodě se vytrácí v přístupu přírodu ovládat. (s. 30 – jak to autorka zjistila? Kdy měl člověk odpovědnost vůči přírodě?) Tato Liessmannova kniha by měla přinutit lidi zamyslet se nad závažností současné doby a nad skutečnými hodnotami ve společnosti. (s. 31- formulace!) Jeho dalším výstupem je, že v české společnosti nabývají na významu egoistické hodnoty, které charakterizují pohodlný život v materiálním dostatku, zatímco v zemích kapitalistické společnosti dochází k rozvoji hodnot postmaterialistických. (s. 36 – zhruba to tak nějak je, ale není to přesné, závěry ukazují na významný posun nikoliv k egoismu, ale spíše k hedonismu; autorka na téže straně konstatuje růst egoistických hodnot, ale neuvádí nikde, které to vlastně jsou – a to je nutno vyjasnit při obhajobě). Vztahy hodnoty a smyslu nejsou pouze subjektivní, ale jsou i subjektivní, tedy jsou skutečné, nadindividuálně platné a ne libovolné. (s. 37 – formulace a její smysl!?) S rozvojem občanské a politické svobody dochází k potřebě ji chránit a tak na tomto základě vznikla v roce 1948 *Všeobecná deklarace lidských práv*. (s. 38 - kdy vznikla Všeobecná deklarace...) Svobodným může být ten, kdo nepohrdá kulturním řádem, jenž mu svobodu poskytuje. (s. 39 -lze vyložit jak řád poskytuje či neposkytuje svobodu?) Ovšem mládeži interiorizuje pouze ty hodnoty, které ona považuje za důležité a nosné. Proto může být mnohaleté působení rodiny a školy potlačeno vlivem vysoké prestiže party, jejíž hodnotový žebříček nemusí být v souladu s hodnotami společnosti. (s. 44 – předchozí výroky jsou vysoce zjednodušující). ..zvnitřněné hodnoty...v ranné fázi (s. 44 - překlepy a chyby) V naší společnosti převažuje demokratický a liberální styl výchovy nad autoritativním. (s. 46 – o jaké výzkum se autorka opírá? Jak by charakterizovala autoritativní styl?) Ohodnocení vlastní osoby je složité. Nesmí vycházet z toho, jak jej vidí druhí. Toto sebehodnocení vede k sebeúctě, pokud vychází ze skutečných faktů. (s. 47 – autorka nejen popřela celou interakcionistickou psychologii, ale výroky nemají dobrý smysl; zvláště vztah sebehodnocení a fakt by bylo zajímavé vyložit). Silní odpovědní jedinci si uvědomují sami sebe, svoje místo ve společnosti a jsou orientováni na výkon. (s. 47 – jak na to autorka přišla?) ...období odpoutání se od primární rodiny (s. 48 – buď od primární skupiny nebo od rodiny) "Současnosti" (s. 48) Moudrý je ten, který moudře volí cesty a ohleduplně se chová k druhým lidem. „*Moudrostí se rozumí expertní znalosti základních životních problémů.*“ 55 (S. 50 – první věta je definice kruhem a citace z Křivohlavého je holy nesmysl; moudrost nelze zaměnit za expertní vědění!) Dále mám dvě připomínky pro obhajobu: 1) Kap. 5. 5. popisuje podrobně výzkum hodnot, ale není uvedeno o jaký výzkum se jedná, odkud jsou data převzata (s. 28) Domnívám se, že kniha uváděná v odkazech a v seznamu literatury: „FROMM, Erich. Svoboda, determinismus, alternativismus, lidské srdce jeho nadání k dobru a zlu, in: Mladá fronta Praha, edice Ypsilon“ (bez vnošení) nikdy nevyšla.

Obecnější výhradou je, že autorka, která chtěla psát čistě teoretickou úvahu, měla být analytičtější v otázce hodnot u mládeže a zvláště pak kritičtější při přejímání stanovisek, ale i u empirických zjištění. U dat z empirických výzkumů bere zjištěna data jako hotová a nezpochybnitelná fakta. Přes veškeré připomínky autorka v práci předložila řadu konceptů k zamýšlení, pustila se do složité problematiky; na druhé straně celá práce trpí jistou nezakotveností probíraných hledisek. Proto lze konstatovat, že práce nakonec splnila požadavky kladené na bakalářské práce se značnými rozpaky.